

IZDAVAČ

Oslobođenje, Sarajevo

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Saša Rukavina

ZAMJENIK GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA

Vuk Bačanović

REDAKCIJA

Amila Kahrović-Posavljak,
Darko Omeragić, Đorđe Krajišnik,
Tamara Nikčević, Edin Redžić,
Samir Šišić

SURADNICI

Hajrudin Somun, Jasna Baštić,
Hariz Halilović, Nedžad Ibrahimović,
Masha Durković, Sead Vegara,
Borka Rudić, Sinan Alić, Bojan Tončić,
Tarik Haverić, Eldar Dizdarević,
Svetlana Čenić, Faruk Šehić,
Boris Postnikov, Srđa Pavlović,
Dževad Sabljaković

LEKTOR

Rusmila Husić

DTP

Oslobođenje

DIREKTOR

Srđan Mandić

MARKETING

033/472-899
033/276-968
033/276-988

PRODAJA

033/465-727
033/455-558

FAX:

033/472-901

E-MAIL:

marketing@oslobodjenje.ba

ŠTAMPA

Unioninvestplastika dd, Semizovac bb

REGIONALNI PARTNERI

Rješenjem Ureda za informiranje Vlade BiH list je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 245, dana 3.9.1992. Rukopisi, diskete i fotografije se ne vraćaju. List izlazi sedmično. Dani su dobitnik nagrade za najbolje novine u Bosni i Hercegovini 1993. od strane Saveza novinara BiH, nagrade Fonda "Otvoreno društvo BiH" 1995, međunarodne nagrade "Olof Palme" za 1998.

ADRESA

Džemala Bijedića 185, Sarajevo

TEL

033/276-900

E-MAIL

dani@oslobodjenje.ba

12

INTERVJU DANA

Svako ko se bavi politikom
bi morao da se uplaši
Goran Svilanović

16

KATASTROFALNA SIGURNOST

Briga državu za kriminal i nasilje!
Tragom posljednjeg napada
u kojem su u sarajevskom
tramvaju izbodena četiri
mladića

20

FORMIRANJE VLASTI

Dodik je (naj)veći baja
SNSD uspio dobiti prvu
postizbornu bitku u
manjem bh. entitetu

26

POLITIČKA EKONOMIJA

Menadžer, a ne premijer
Čekajući novog Antu
Markovića ili koga bi na
čelu Vlade Federacije Bosne
i Hercegovine voljeli vidjeti
privrednici

28

U GLOBALNOJ ČEKAONICI
Civilizacijski licemjerni odnosi
BiH i Vijeće Evrope

6

PISANJE SVJETLOM

Portraits of Graz

KAKO SE OBOGATITI U BIH

Marka po marka,
milijarda maraka
Upornost, znanje,
splet sretnih
okolnosti

38

INTERVJU

Vučičeva Srbija
danas je i gola i bosa i
ponižena
Vladimir Pavičević

Hejgel ne želi voditi
novi rat?
Barak Obama mora
birati četvrtog
državnog sekretara
za odbranu

44

OKRUŽENJE

Starost, to je jako
relativno!
Koliko smo svi
zajedno spremni za
treće doba života

48

NJENIH 5 MINUTA

Kada posla nema, treba ga
stvoriti
Ena Kukić, arhitektica,
modna i produkt dizajnerica

51

INTERVJU

Preokupirani smo heroizmom
i mučeništvom
Doruntina Basha, dramska
spisateljica

58

SPORT

Nevjerovatne priče i
ispunjenje dječaklkih snova
Mirza Teletović i Jusuf
Nurkić - bh. brend na NBA
parketima

60

FELJTON DANA

Ko ne riskira, taj (ekstra) ne
profitira
John Milios, Dimitris P.
Sotriopoulos, Promišljanje
imperijalizma, Studija o
kapitalističkoj vladavini
(Rethinking Imperialism,
A Study of Capitalist Rule),
PALGRAVE MACMILLAN
2010.

Goran Svilanović

Svako ko se bavi politikom morao bi da se uplaši

Generalni sekretar Savjeta za regionalnu saradnju za *Dane* govori o aktuelnom trenutku regiona, objašnjava zašto misli da će BiH 2015. napraviti značajne iskorake, predstavlja strategiju Jugoistočna Evropa 2020. za zapošljavanje, ali objašnjava i zašto Sarajlijama dovodi Nušićevu *Gospodu ministarku*

Razgovarao: **Dorđe Krajišnik**
Foto: **Amer Kajmović**

DANI: Već dvije godine ste u Sarajevu na čelu Savjeta za regionalnu saradnju. Kakve su perspektive regionalne saradnje, prema Vašim dosadašnjim iskustvima, te šta je tokom Vašeg dosadašnjeg mandata napravljeno, koji su pomaci...?

SVILANOVIĆ: Ja na to mogu da vam odgovorim kao da se nalazim na čelu nekog preduzeća. Ili da odgovorim ipak malo drugačije. Da je ovo jedno preduzeće, ja bih mogao da kažem da je za dve godine budžet Savjeta za regionalnu saradnju udvostručen, zahvaljujući pre svega tome što je Evropska komisija veoma podržala ono što smo mi predložili kao plan rada u 2014. godini, tako da mi ove godine imamo ukupno udvostručen budžet. Takođe, broj zaposlenih, odnosno onih koji saraduju sa Savjetom se povećao za nekih dvadesetpet posto. Dakle, da je ovo neko preduzeće, ja bih govorio u tim brojkama. Ali pošto nije, i ne meri se na taj način efikasnost niti Saveća za regionalnu saradnju, niti kvalitet te saradnje u regionu, ja mogu odgovor na to pitanja da vam dam i malo drugačije. Moje najiskrenije uverenje jeste da su potencijali saradnje u regonu još uvek neiskorišćeni. Prvo moramo da budemo iskreni prema

Prvo moramo da budemo iskreni prema sebi, svi u regionu, da je proces pomirenja, koje je suštinski preduslov za stvarnu i punu regionalnu saradnju, negde na pola puta. Ima mnogo dobrih stvari koje su se dogodile, međutim, rane su duboke

sebi, svi u regionu, da je proces pomirenja, koji je suštinski preduslov za stvarnu i punu regionalnu saradnju, negde na pola puta. Ima mnogo dobrih stvari koje su se dogodile, međutim, rane su duboke. I važnije od toga, od samog procesa pomirenja je da zajednički stav o tome šta se dogodilo, od jedne do druge teme, od jednog do drugog datuma u stvari ne postoji uvek. To je u stvari, ja bih rekao, ono najvažnije, mi se nismo još dogovorili šta se tačno dogodilo, a bez toga nema pomirenja. Otuda vam i kažem da ima još mnogo toga da se uradi. Ja ću vam i reći šta Savet za regionalnu saradnju radi i šta je ono što smo mi u prethodnih nekoliko godina uradili. Ja sam mnogo zahvalan svom prethodniku Hidi Bišćeviću i timu koji je on vodio zajedno sa Jelicom Minić, njegovom zamenicom. Jer su oni upravo uspostavili ovu organizaciju u Sarajevu. I evo nas, još neki mesec i biće sedam godina kako je Savet za regionalnu saradnju tu u Sarajevu. I Sarajevo nam je stvarno odličan domaćin.

DANI: Predstava *Gospoda ministarka* pozorišta Boško Buha koja će posredstvom Savjeta biti igrana u Sarajevu 3. decembra je, čini se, još jedna od prilika da se ta veza učvrsti?

SVILANOVIĆ: To je jedan mali dar svima koji u Sarajevu vole po-

zorište. Ja se nadam da će se svi lepo nasmejati i obradovati nakon što pogledaju ovu predstavu, zato što je to jedna veoma neobična predstava. Sve uloge, sem jedne, su muškarci. Za sve one koji vole politiku i imaju mišljenje o politici, biće zanimljivo da to vide jer, pored toga što je to Nušić i što smo mi navikli da nas Nušić nasmejava i prikazuje onakvima kakvi jesmo, postoji jedna snažna politička poruka u ovoj predstavi. Posebno u tim travestijama, kojih ima u životu, a posebno u politici. O tim pretrčavanjima, koja su posebno ovih dana aktuelna, koliko kojih ima sa koje strane da bi se formirala vlast. Svega toga ima u ovoj predstavi. Ne treba takođe zaboraviti ni činjenicu da je Nušić dvadesetih godina prošloga veka bio direktor Narodnog pozorišta u Sarajevu. Ja verujem da će ljudi uspeti da se nasmeju, ali i da vide jednu snažnu političku poruku šta je to. Ja ne pretendujem da sam pozorišni kritičar, ali do kraja predstave biće jasna poruka da taj jedan mentalitet u sebi nosi zrnice fašizma, kojeg ima svuda oko nas i protiv kojeg moramo stalno da se borimo.

DANI: Nušić je danas jedan od aktuelnijih autora, upravo zbog tog, ako mogu tako da kažem, permanentnog stanja našeg mentaliteta. No, vratimo se na ono o čemu smo razgovarali

kada je u pitanju Savjet za regionalnu saradnju.

SVILANOVIĆ: Savjet za regionalnu saradnju je praktično sekretarijat procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi. Tu je trinaest ekonomija okupljeno, to ne bi trebalo da zaboravimo. To je stvarno ono što je region. I on je malo veći od onoga što su države nastale raspadom Jugoslavije, tu su i sve one države koje su oko nas. Toga bismo morali da budemo svesni. Otuda je Savet jedna krovna organizacija. Ono što se promenilo u poslednjih nekoliko godina jeste da smo se mi usmerili pre svega na ekonomiju. Ne stoga što mi potcenjujemo neke druge stvari – ja sam veoma otvoreno rekao da mnogo toga nije rešeno u procesu boljeg razumevanja, pogotovu procesu pomirenja – nego zato što mislimo da je u ovom trenutku najveći problem svake pojedine zemlje oko nas pitanje nezaposlenosti. Ekonomska kriza je stvarno veoma teško pogodila sve nas. Pogodila je ona celu širu Evropu. Ali u našem slučaju se vidi kriza sa dva dna, mi smo imali dva talasa teške ekonomske krize. Posledice su strahovite. Mi smo izgubili svi zajedno oko osamsto hiljada radnih mesta od 2008. ka ovamo. To ako pomnožite sa puta tri ili puta četiri, koliko ljudi živi od te jedne plate, onda je to ogroman broj ljudi koji su na ivici bede i siromaštva. To je suštinski problem. A sa druge strane, to je glavni razlog zašto je Savet za regionalnu saradnju 2013. godine predstavio strategiju Jugoistočna Evropa 2020. godine. Prvi razlog toga jeste što smo rekli da ako možemo da budemo korisni za zemlje u regionu, to će biti samo ako nešto doprinesemo da se poveća zaposlenost i unapredi ekonomija. Mogu još da vam slikam tu sliku u mnogo tamnim bojama. Društveni bruto proizvod po stanovniku u regionu je u 2010. godini, pošto je to bazna godina naše Strategije, bio na nivou od jedne trećine od onoga što je 2010. godine bio društveni bruto proizvod po stanovniku unutar Evropske unije, na trećinu proseka. A znate kako smo tu trećinu imali? Tako što je BiH na 28 odsto, a Hrvatska je u tom trenutku bila na 60-62 odsto, pa onda smo svi zajedno tako bili negde na 35-36 odsto. Dakle, to su dosta teške brojke.

Biće svega. Biće kočenja, biće nerazumevanja. Ali ja mislim da će BiH 2015. da savlada prvu prepreku na putu pridruživanja, koju godinama nije, a to je da će stupiti na snagu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

DANI: Šta to konkretno znači?

SVILANOVIĆ: Ako uzmete ono što se zove Zapadni Balkan, to je šest ekonomija koje se nalaze u procesu pridruživanja i na koje se strategija Jugoistočna Evropa 2020. najviše odnosi, po broju stanovnika to je jednako Belgija i Holandija zajedno. Po društvenom bruto proizvodu, po ekonomskoj snazi, to je 60 odsto samo Belgije. Dakle, boje su teške i tamne. Stoga je to centralni problem svih nas, slaba ekonomija i visoka nezaposlenost.

DANI: Gdje su onda u svemu tome potencijali regionalne saradnje?

SVILANOVIĆ: Znaite šta je regionalna saradnja? Ako vi radeći jedan posao možete da zaradite deset maraka. Regionalna saradnja je ono što bi moglo da napravi da vi umjesto tih deset, zaradite dvanaest maraka. To je onaj jedan dodatak. I to je ono zbog čega je regionarna saradnja važna. Zato što ona može još da uveća potencijal svake od pojedinih zemalja koja bi se eventualno na tržištu pojavila sama sa svojim proizvodima. Daću vam drugu sliku. Srbija, recimo, ima sporazum o slobodnoj trgovini sa Rusijom. Što je odlično, to je veliko tržište. Ali praktično nijedan proizvođač, bez obzira o čemu se radi, voću ili povrću ili nečem trećem, ne može da se pojavi iz Srbije sam, a da pritom zadovolji zahteve za određenom robom u svega nekoliko ruskih gradova. Jer je to i dalje mala ekonomija da bi se pojavila na tom tržištu sama. Tek zajedno sa ostalima iz regiona to može da bude malo veća ponuda. Isto tako je kada se radi o investitorima. Onaj ko dođe i otvori kancelariju u Zagrebu, on očekuje da iz Zagreba pokrije i Beograd i Sarajevo i Skoplje i Podgoricu. Ili ako je došao u Sarajevo, da pokrije ostale. To je ono čega moramo biti svesni. To je ono što bi regionalna saradnja mogla da donese, stoga je ona toliko važna. Zbog toga ona ima i toliku podršku. Na političkom nivou ministri spoljnjih poslova zemalja regiona viđaju se, ja mislim, češće nego što viđaju svoju porodicu. Bar jednom u dve nedjelje viđam naše ministre. Naravno, postoje još uvek neke političke teme koje nisu razrešene i o kojima se razgovara, ali i zbog toga što su shvatili da tek zajedno kad se pojavi-

mo, onda nas prepoznaju. Onda nas vide kao nekoga ko ima neku težinu.

DANI: Koliko u svemu tome što ste kazali, u svoj toj ekonomiji, problemi o neusaglašenosti stavova, prije svega o onome što se dešavalo devedestih, a koje smo pominjali, postaju možda irelevantni?

SVILANOVIĆ: Oni nisu irelevantni, naprotiv, veoma su važni. U Sarajevu, kad se s nekim pozdravim, uđem negde da popijem kafu, ja nisam siguran da li čovek s kojim se ja rukujem nije sin ili unuk nekoga ko je stradao u Srebrenici, ili je izgubio oca tamo, sestru, brata... ja to ne mogu da znam. Taj ima pravo da bude besan na mene, da bude ljut, da bude nesrećan... Ono što, međutim, političari moraju sa svoje strane da rade jeste da gledaju unapred. Imali smo sad nekoliko teških sportskih susreta. U Beogradu je bila utakmica između Srbije i Albanije, pa smo sada imali nesreću gde je mladić ubijen u Istanbulu... Divljanje navijača, ono što se čuje, što vredi drugi narod i njegove emocije, to su sve posledice rata. Ono što ja hoću da kažem jeste da neki ljudi nose veoma težak bol. Niko od nas političara sad nema pravo da im kaže da sad to nema više veze. To je obeležilo život tih ljudi i traume koje nose, nosiće celog svog života. A verovatno će dobar deo njih preneti i na svoje potomke. Ja govorim sad iz perspektive političara, moje je da poštujem traumu, da poštujem bol tih ljudi i njihovih porodica. I mislim da to važi i za ostale političare iz regiona. Ali kad oni sednu jedni s drugima, oni su dužni da vide šta mogu da urade da bi se stvari pomerile napred. Neće preko noći. Nije da nije prošlo od Dejtona gotovo dvadeset godina. Ne mogu traume da nestanu, ali zemlje prosto moraju da idu dalje. Otuda njihovo učestalo susretanje i nekada nesposobnost da se reše neki politički problemi. Ali evo pogledajte godinu koju završavamo. To je godina, uz 2013. i Briselski sporazum Beograda i Prištine, koja je mnogo toga otkočila u tom pogledu. Što se tiče BiH, ja imam velika očekivanja za ovu zemlju, baš kada je u pitanju 2015. godina.

DANI: Iz kojeg razloga to smatrate?

SVILANOVIĆ: Ja sam imao prilike da razgovaram sa svakim ko je neko u Briselu više nego jedanput. Političari iz BiH znaju, dobili su neki od mene pre nekoliko meseci prvu inicijativu za ovo što je sada poznato kao inicijativa Britanije i Nemačke. Od onog prvog papira koji je ovde napravljen kao jedna ideja, do onoga o čemu sada razgovaramo kao formalnoj inicijativi koja je do pre nekoliko dana bila inicijativa dve zemlje. A od pre nekoliko dana, od sastanka Saveta za spoljnu politiku EU, to je postala politika EU. Dosta je bio dugačak put od jedne do druge tačke. Ja verujem da će političari iz BiH, koji ovih dana razgovaraju o formiranju različitih organa vlasti, sa pažnjom da pročitaju ovaj dokument i da iskoriste priliku. Ja nemam dilemu kada je u pitanju to da je prilika, da su vrata otvorena. Ali iskreno da vam kažem, nemam dilemu ni da li će ta prilika biti iskorišćena. Ja sam optimista. Uveren sam da je 2015. godina ona u kojoj će političari u BiH da iskoriste priliku.

DANI: Mislite, dakle, da neće biti onih tipičnih kočenja karakterističnih za BiH u tom procesu?

SVILANOVIĆ: Biće svega. Biće kočenja, biće nerazumevanja. Ali ja mislim da će BiH 2015. da

savlada prvu prepreku na putu pridruživanja, koju godinama nije, a to je da će stupiti na snagu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju. Volio bih da se vidimo za godinu dana u ovo doba i da možda govorimo o tome da li je BiH postala zemlja kandidat. Što bi bio neki sledeći korak. Mislim da su oba ta cilja dostižna. Mogu da kažem još jednu stvar. Ja ću lično biti u prilici da razgovaram sa svima onima koji budu formirali vlast u državi BiH, kao i sa onima koji budu formirali vlast u oba entiteta. Mislim da ćemo se razumeti.

DANI: Postoje, kako se čini, pozitivne tendencije od strane Brisela da stvari krenu ubrzanijim koracima?

SVILANOVIĆ: Ja sam svakodnevno bio u kontaktu sa ministrom spoljnih poslova BiH Lagumdžijom, ali sa druge strane imao sam razgovor sa dvojicom od tri člana Predsjedništva BiH prethodnog saziva, kojima sam predstavio ovu strategiju Jugoistočne Evrope 2020, koja je suština rada Saveta za regionalnu saradnju. Sećam se odličnih razgovora sa članovima Predsedništva, bolje od toga, njihove direktne podrške i jednoglasne odluke Saveta ministara BiH posle toga da to prihvati kao svoju strategiju. Sećam se vrlo odlučnih i toplih reči kojima

Mi u stvari prisustvujemo jednom trenutku u istoriji ovih prostora u kojem je jedna ideja poražena, a to je ideja surove liberalne države. A druga je ideja, ono što se zvalo welfare state, nekoliko godina unazad takođe poražena

se Bakir Izetbegović tada, kao predsedavajući Predsedništva, obratio na velikom poslovnom skupu ovde u Sarajevu i izrazio stvarno uverenje da je to prilika. Da region mora da se uhvati ruku pod ruku kad je u pitanju biznis. Ja sam takođe imao prilike da razgovaram i sa predsednikom Republike Srpske u dva navrata. Jednom upravo o ovoj strategiji, gde sam dobio od njega podršku, drugi put nedavno o ovome planu za BiH o kojem smo govorili, nekoliko dana pre nego što će on biti formalizovan. Verujem da će sada sa ovih pozicija ti političari morati prosto da se okrenu i pogledaju šta se događalo 2014. godine. Da se sete protesta. I da shvate da su ti protesti prevazilazili nacionalnu ili etničku identifikaciju. Imali smo ozbiljne proteste u okruženju izvan teritorije koju čini bivša Jugoslavija, uključujući i ovu godinu. Uključujući i zemlje regiona koje su u EU. Ja jako ozbiljno gledam na to koliko je veliko nezadovoljstvo građana.

DANI: Šta je razlog tome?

SVILANOVIĆ: Mi u stvari prisustvujemo jednom trenutku u istoriji ovih prostora u kojem je jedna ideja poražena, a to je ideja surove liberaine države. A druga je ideja, ono što se zvalo welfare state, nekoliko godina unazad takođe poražena. Mi se u stvari nalazimo u jednom međuprostoru. Svi smo u očekivanju da vidimo šta je to što će biti novi razvojni model. A kada kažem novi razvojni model, ne mislim samo na ekonomiju, mislim i na obrazovanje, na ideologiju, mislim na politiku. Ono što obeležava ovaj trenutak jeste apsolutno nepoverenje između ljudi i svakoga ko je javna ličnost, a kamoli i da je političar. Dakle, između javne i privatne sfere imamo ozbiljan jaz. Iz tog razloga svako ko se bavi politikom bi morao da se uplaši. I da pogleda koliko su u stvari životi onoga, što mi kažemo, običnog sveta daleko od toga. Otuda smo mi u Savetu za regionalnu saradnju u jednom trenutku shvatili da ako mi ne radimo sa državama nešto što ima veze sa zapošljavanjem, šta god drugo da radimo, nekako će biti manje važno. Otuda je u središtu te strategije Jugoistočna Evropa 2020. problem zapošljavanja. ■